

Orgaan van de Christelijke Vereeniging van Natuur- en Geneeskundigen in Nederland.

ONDER REDACTIE VAN

Dr. L. BOUMAN, Arts te Loosduinen, Redacteur-Gérant, E. A. KEUCHENIUS,
Arts te Ermelo, Secretaris der Redactie, Dr. C. D. CRAMER,
Arts te Geldermalsen.

INHOUD:

BAVINCK: Het levensrecht der ongeboren vrucht. — WIERINGA: Geneezing van ziekte op het gebed. — Ledenlijst. — Bibliotheek.

Het levensrecht der ongeboren vrucht.¹⁾

Bij Grieken en Romeinen en in het algemeen bij de Heidenen werd vruchtafdrijving in theorie geoorloofd geacht en in de practijk, vooral b. v. in den Keizerstijd, veelvuldig toegepast. Het foetus werd nog niet als een mensch, als een persoon met rechten beschouwd. De ouders konden er mede doen wat zij wilden. Zelfs tot lang na de geboorte hadden de ouders vrije beschikking over het leven hunner kinderen. Kindermoord was een wijdverbreide zede.

De Heilige Schrift neemt een gansch ander standpunt in. Niet alleen gaat zij er van uit, dat God de Schepper en Beschikker van het leven is, maar zij verbiedt uitdrukkelijk den doodslag eens menschen, Exod. 20:13, omdat hij naar Gods beeld is gemaakt, Gen. 9:6. Dit gebod strekt zich ook tot de ongeborene kinderkens uit. Want niet alleen is God de Insteller en de Zegenaar van den echt en zijn de kinderen een erfdeel des Heeren, Gen. 12:2; Deut. 28:4; Ps. 113:9; 127:3; 128:3; Spreuk. 17:6. Maar bepaaldelijk leert ons Gen. 38:9, 10, dat de daad van Onan, en Exod. 21:21, 23, dat het dooden van eene ongeborene vrucht zonde en dus strafbaar is.

Hiervan ging de Christelijke kerk uit bij het bestrijden van allerlei heidensche zonden die met het zesde gebod in strijd zijn: vruchtafdrijving, kindermoord, het te vondeling leggen, zelfmoord, gladiatorenspelen enz. Met name heeft het den mensch, ook het ongeboren kind, als rechtssubject erkend en zoo in de Christenlanden doen eerbiedigen. Eenparig hebben Kerkvaders, Scholastici, Roomsche, Lutherse en Gereformeerde (zooals Calvijn, Voetius e. a.) theologen vruchtafdrijving veroordeeld. De verschillende meening over het ontstaan der ziel (traducianisme of creatianisme) had daar geen invloed op.

¹⁾ Uit de Vergadering van 12 Mei 1903 in het Gebouw „Excelsior” te Amsterdam.

Want al gaf de Grieksche vertaling van Exod. 21:22 aanleiding tot de gedachte, dat het foetus, zoolang het nog geen menschelijke gestalte had, nog niet als een mensch was te beschouwen; aan den Hebreeuwschen tekst is deze gedachte vreemd. En ook zij, die het traducianisme huldigden of die aannamen, dat de menschelijke ziel eerst in het foetus na verloop van een zeker aantal dagen werd ingeschapen, veroordeelden de zaak toch evengoed. Al was iemand, die de ongeboren vrucht doodde, voordat de ziel er in geschapen was, niet in letterlijken zin moordenaar van een mensch te noemen, hij stond toch schuldig aan den dood van een wezen, dat bestemd was een mensch te worden.

De redenen, waarom vruchtafdrijving in vroeger en later tijd door sommigen geoorloofd werd geacht, zijn van verschillenden aard. Maar deze behoeven hier niet alle besproken te worden. In onze kringen staat het wel vast, dat het opzien der ouders tegen de lasten des huwelijks, het zich vrijwaren van schande bij ongehuwden, de vreeze voor armoede of overbevolking als zulke redenen niet kunnen gelden.

Iets anders is het, wanneer de vraag aan de orde gesteld wordt, of *procuratio abortus* ook mag toegepast worden door den medicus in geval van levensgevaar der moeder.

Hierbij doet zich nu tertond en in de eerste plaats de practische moeilijkheid voor, dat de medici zelven het onderling lang niet eens zijn over de gevallen, waarin het leven der zwangere moeder inderdaad met doodelijk gevaar wordt bedreigd. In geval van overmatig zwangerschapbraken bijv. zegt de een, dat de moeder zeker sterven zal, terwijl een ander dit betwist en een derde beweert, dat ook *procuratio abortus* haar leven niet redden zal.

Ten andere zijn de overwegingen voor het recht van de *procuratio abortus* ontleend aan het nog niet tot mensch gevormd zijn van het foetus, aan de *collisio jurium* tusschen moeder en kind, en ook aan het nut voor het leven der moeder, zeker niet steekhoudend te achten. Want het doel kan de middelen niet heiligen en het kwade mag nooit gedaan worden, opdat het goede er uit voortkome. Indien het belang van het leven der moeder hier den doorslag mocht geven, zou kindermoord en het dooden van onnutte, waardelooze mensch-exemplaren moeilijk meer tegengehouden en afgekeurd kunnen worden.

Ten derde heeft het zeker bezwaar in, om, ook al ware *procuratio abortus* in zekere gevallen geoorloofd, de beoordeeling daarvan aan iederen medicus over te laten. De wetgeving in alle beschaafde landen staat dan ook op een ander standpunt en geeft deze vrijheid aan den medicus niet. Het toestaan van deze vrijheid zou aan de medici een gevaarlijk recht en eene gevaarlijke macht toekennen, voor misbruik

en willekeur de deur openzetten en een antecedent scheppen, dat in andere gevallen de weigering van gelijke vrijheid moeilijk maken zou.

Wel is waar is het dooden van een mensch niet altijd in strijd met het zesde gebod. Bij zelfverweer, in den oorlog, als gerechtelijke straf op een moord, is het dooden van een mensch geoorloofd. Maar deze gevallen staan met het boven besprokene niet gelijk en worden door de Schrift zelve geoorloofd gekeurd. De procuratio abortus onderstelt echter geen schuld, noch bij de moeder noch bij het kind, en kan daarom onder deze gevallen niet worden gesubsumeerd.

Daarmede is echter natuurlijk niet de toepassing verboden van alle die middelen, welke direct de redding van het leven der moeder beoogen, ook al hebben ze, niet noodzakelijk en in alle gevallen, den dood van het kind ten gevolge. Ook dient tusschen de procuratio abortus en de kunstmatige Frühgeburt onderscheid gemaakt te worden. En eindelijk kunnen er ook voor den medicus, evenals voor ieder mensch, gevallen voorkomen, waarin er duidelijk eene collisio officiorum plaats grijpt en waarin handelend ingrijpen noodzakelijk is.

H. BAVINCK.

Noot van de Redactie.

De Redactie ontving het autoreferaat van Prof. Bavinck, maar kon de discussie niet opnemen, daar de notulen onvolledig waren en slechts enkele leden nog konden opgeven, wat door hen gesproken was.